

(fokke baarssen / shutterstock.com)

Ruimtelijke spreiding pulsvisserij binnen 12-mijlszones

- Vóór en sinds de toepassing van de pulsvisserij
- Specifiek voor tongvangsten

Geert Hoekstra, 2019

Het Europees parlement heeft in april 2019 gestemd over de nieuwe Verordening Technische maatregelen, waarbij het verbod op de pulsvisserij is bekrachtigd. Het verbod op de pulsvisserij verloopt in verschillende tranches. Vanaf juli 2021 geldt een volledig verbod op de pulstechniek binnen Europese wateren. Sinds juni 2019 is de ontheffing verlopen van de kotters die in de derde tranche (2014) een ontheffing hebben gekregen. Per 1 januari 2020 eindigen de pulsontheffingen van de groep Nederlandse schepen die in de tweede tranche toestemming hebben gekregen te vissen met de pulsontheffing. Ten slotte geldt vanaf juli 2021 een verbod voor de groep vissers die in de eerste tranche een ontheffing hebben gekregen voor de pulsvisserij.
De vraag is of er een ruimtelijke verschuiving in vangstgebieden heeft plaatsgevonden onder Nederlandse kotters (tot maximaal 300 pk) sinds de introductie van de pulstechniek binnen de 12-mijlszones, en zo ja, welke verschuiving. Deze vraag kent hoge urgentie aangezien lidstaten na de inwerkingtreding van de Verordening Technische maatregelen de mogelijkheid krijgen om de pulsvisserij binnen de 12-mijlszone per direct te verbieden. Frankrijk en België hebben een sluiting van hun 12-mijlszone voor pulsvisserij aangekondigd (PZC, 2019; Visserijnieuws, 2019). Het beantwoorden van deze vraag geeft ook inzicht in de mogelijke verschuiving van vangstgebieden voor pulskotters wanneer zij terug moeten vallen op de traditionele boomkor of SumWing. Onderstaand feitenoverzicht is opgesteld op basis van databronnen van Wageningen Economic Research (zie bijlage op de laatste pagina).

Kotters met een motorvermogen groter dan 300 pk mogen niet binnen Europese 12-mijlszones vissen. Daarom zijn deze Nederlandse kotters (>300 pk) in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De cijfers in dit rapport betreffen dus alleen Nederlandse kotters tot maximaal 300 pk. De visserij-inzet van Nederlandse kotters (max. 300 pk) van voor (2006-2010) en sinds de toepassing van de pulstechniek (2011-2018) wordt op de volgende pagina’s vergeleken.

Vóór de introductie van de pulstechniek (2006-2010)

Toename visserij-inzet binnen (vooral Belgische) 12-mijlszones tussen 2006 en 2010
In de periode 2006 tot en met 2010 (dus de periode vóór de pulsvisserij) werd door de jaren heen er verhoudingsgewijs meer binnen de 12-mijlszones en logischerwijs daardoor minder buiten de 12-mijlszones gevist door Nederlandse kotters (max. 300 pk) (tabel 1). In 2006 vond gemiddeld 34% van het totaal aantal visuren buiten de 12-mijlszones plaats, terwijl dit in de jaren erna tot 2011 gemiddeld 27% was. In het bijzonder nam het aandeel in de Belgische kustwateren toe van 12% (2006) naar gemiddeld 20% (2008-2010) op de totale inzet. Het aandeel in de Franse kustwateren was gering en fluctueerde tussen de 2% (2007) en 7% (2010).
De totale inzet (in uren) door de Nederlandse kotters (max. 300 pk) verschilde per jaar. Er werd dan ook jaarlijks in totaal tussen de 177.400 en 235.900 uur gevist (inclusief de uren buiten de 12-mijlszones) in de vijfjarige periode. Van de belangrijkste 12-mijlszones voor Nederlandse kotters werd er in dezelfde periode het meest in de Nederlandse kustzone gevist met 485.900 uur. Daarna volgden visuren buiten de 12-mijlszones (295.700 uur) en die in de Belgische 12-mijlszone (181.700 uur). Er is geen sprake van een specifieke trend, eerder een fluctuerend beeld van de visserij-inzet door de jaren heen. Uit deze inzetcijfers is te af te leiden dat er, in tegenstelling tot de fluctuaties van de totale visserij-inzet, juist in de gehele Nederlandse 12-mijlszone stabiel gevist werd, variërend van de 91.900 (2007) tot 106.000 uur (2006). Voor de Belgische kustwateren verschilde de visserij-inzet echter sterk per jaar, met de hoogste inzet in 2009 (45.200 uur) en de laagste in 2007 (25.500 uur). Buiten de 12-mijlszone werd in 2006 het meeste gevist met 79.200 uur. Een jaar later was dit aanzienlijk minder met 45.000 uur. De visserij in de Franse, Duitse en Deense 12-mijlszone was met gemiddeld respectievelijk 5%, 1% en 2% marginaal vergeleken met die binnen de Nederlandse en Belgische 12-mijlszone en die buiten de 12-mijlszones door Nederlandse kotters. De omvang van de Nederlandse visserijvloot tot maximaal 300 pk vissend met de boomkor, SumWing en/of puls bestond in de jaren 2006-2010 uit respectievelijk 68, 60, 83, 67 en 71 kotters. De visserij-inzet per individuele kotter (een volledig jaar actief) verschilde gemiddeld van ca. 4.000 tot 10.000 uur per jaar. Uit dit gegeven valt op te maken dat er in Franse, Duitse en Deense kustwateren slechts door enkele kotters is gevist doordat hier tussen de 1.000 en 15.000 visuren per jaar werden gemaakt. Het is evident dat er nog niet met de pulstechniek gevist werd aangezien deze pas vanaf 2010 door grotere kotters (>300 pk) en vanaf 2011 door kotters met max. 300 pk werd gebruikt.

Tabel 1 *Visserij-inzet (procentueel) door Nederlandse kotters tot 300 pk, 2006-2010.*

Jaar	Nederlandse 12-mijls	Belgische 12-mijls	Franse 12-mijls	Duitse 12-mijls	Deense 12-mijls	Buiten 12-mijls	Totaal
2006	45%	12%	4%	1%	5%	34%	100%
2007	56%	14%	2%	0%	2%	25%	100%
2008	45%	21%	6%	1%	1%	25%	100%
2009	43%	20%	5%	3%	0%	29%	100%
2010	46%	20%	7%	1%	0%	26%	100%
Gemiddeld	**46%**	**17%**	**5%**	**1%**	**2%**	**28%**	**100%**

Bron: VMS, bewerkt door Wageningen Economic Research

In figuur 1 (bijlage) is ook te zien dat er met name in 2006 nog relatief veel buiten de 12-mijlszone van de Nederlandse kust werd gevist (met geel weergegeven), waar dit in 2007 aanzienlijk minder werd. De grijze lijn die dicht tegen het Europese landschap aan ligt, illustreert de 12-mijlszone. De lijnen meer zeewaarts tonen het grensgebied per lidstaat en verder is de zogenoemde scholbox te herkennen aan de meer rechtlijnige afbakening lopend van boven de Waddeneilanden tot aan de noordelijke westkust van Denemarken.
Het valt op dat er vanaf 2007 een concentratie ontstaat van visserij dichter tegen de Nederlandse kust aan (met licht- en donkerblauw weergegeven). De absolute cijfers (hierboven benoemd) lieten zien dat de totale inzet van visserij in de Nederlandse 12-mijlszone niet is toegenomen voor deze

jaren door een tamelijk stabiel patroon van visserij-inzet per jaar. Uit de grafische weergave valt wel te analyseren dat er meer geconcentreerd gevist werd voor de kust ter hoogte van Scheveningen en rondom de Waddeneilanden. Daarnaast is de toegenomen inzet zichtbaar in de Belgische kustzone in het jaar 2008 en 2009.

Sinds de introductie van de pulstechniek (2011-2018)

Totale inzet nam af vergeleken met 2006-2011, aandeel puls groeide
In absolute zin is de visserij-inzet met de boomkor, SumWing en puls in de jaren 2011-2018 afgenomen vergeleken met de periode daarvoor (2006-2010). Er waren minder kotters in de categorie met een motorvermogen tot 300 pk en vissend met de boomkor, SumWing of puls. Meerdere kotters lieten het motorvermogen en de lengte van de kotter vergroten. Daarnaast gingen meerdere kotters grotere delen van het jaar met andere technieken vissen, zoals de twinrig of quadrig. De totale omvang van de visserijvloot tot maximaal 300 pk varieerde in deze jaren van 24 (2013) tot 64 kotters (2011), waaronder gemiddeld zo'n 15 pulskotters, beginnend bij 9 pulskotters in 2011 tot maximaal 18 pulskotters in de latere jaren.
De introductie van de puls is logischerwijs terug te zien in de visserij-inzet voor de jaren vanaf 2011, waarbij meerdere kotters omschakelden van boomkor of SumWing naar puls. Sinds het introductiejaar 2011 was de inzet met puls 28.700 vis uren. Dat was 14% van de totale inzet in dat jaar (211.400 uur). De jaren daarna fluctueerde de pulsvisserij-inzet van 70.200 uur (2018) tot 120.100 uur (2015). Daarmee bedroeg de pulsvisserij gemiddeld 76% van de totale jaarlijkse inzet van boomkor, SumWing en puls samen vanaf 2012.
De belangrijkste visgronden bleven ongewijzigd de Nederlandse 12-mijlszone, buiten de 12-mijlszone en de Belgische 12-mijlszone, op volgorde van grootte (tabel 2). Het aandeel van de totale inzet in de Belgische 12-mijlszone nam toe van gemiddeld 17% (2006-2010) tot 23% (2011-2018). Het aandeel in de Nederlandse 12-mijlszone nam daartegen iets af, van 46% naar 40%. De inzet in Franse (8%), Duitse (minder dan 1%) en Deense 12-mijlszone (minder dan 1%) was opnieuw marginaal. De inzet buiten de 12-mijlszone bleef ongewijzigd 28%. Toch werd er in de laatste twee jaar in vergelijking met eerdere jaren (gemiddeld 27%) meer buiten de 12-mijlszones gevist met 32% (2017) en 38% (2018). In de Franse 12-mijlszone werd met name na 2015 (10%) steeds minder gevist met 6% in 2016, 2% in 2017 en 1% in 2018. Dit terwijl er noordelijker in de Deense 12-mijlszone wel meer werd gevist, met 3% in 2018 waar dit eerder (in 2015) nog maar 1% was. Hier is geen eenduidige verklaring voor te geven. Vermoedelijk waren de tongvangsten in zuidelijke kustwateren beperkt, waar deze juist noordelijker (voor de Deense kust) op dat moment toenamen. Ook zullen Nederlandse pulsvissers mogelijk juist de Franse kustwateren hebben willen vermijden gezien de politieke gevoeligheid ten aanzien van deze visserijtechniek met name de onder Fransen.

De verschuivende visserij-inzet naar het zuiden van de Nederlandse pulskotters tot maximaal 300 pk is zichtbaar vanaf 2011-2018 (figuur 2). Het betreft hier alleen pulsvisserij om de mogelijke verschuiving van boomkor en SumWing (2006-2010) naar puls of andersom te kunnen vergelijken tussen de perioden 2006-2010 en 2011-2018. Ondanks het feit dat het aandeel in de Nederlandse kustzone groter bleef dan het aandeel in de Belgische, was er vooral in de Belgische 12-mijlszone een sterke concentratie te zien (weergegeven met blauw en donkerblauw) vanaf het jaar 2012. De Belgische kustlijn is minder lang uitgestrekt dan de Nederlandse, waardoor de visserij zich sneller op één plek concentreert. Voor de Nederlandse kust werd net als in de jaren voor de puls (2006-2010) vooral ter hoogte van Hoek van Holland tot aan Petten gevist. Naast deze geconcentreerde inzet is de laatste jaren een verschuiving zichtbaar naar meer inzet (weergegeven met geel) buiten de 12-mijlszones, met name in de Nederlandse en Belgische wateren.

Tabel 2 *Visserij-inzet (procentueel) door Nederlandse kotters tot 300 pk, 2011-2017.*

Jaar	Nederlandse 12-mijls	Belgische 12-mijls	Franse 12-mijls	Duitse 12-mijls	Deense 12-mijls	Buiten 12-mijls	Totaal
2011	46%	17%	9%	0%	0%	27%	100%
2012	39%	23%	9%	0%	0%	29%	100%
2013	38%	23%	12%	1%	0%	26%	100%
2014	41%	25%	8%	0%	0%	26%	100%
2015	40%	22%	10%	0%	1%	28%	100%
2016	44%	26%	6%	0%	2%	23%	100%
2017	35%	30%	2%	0%	2%	32%	100%
2018	33%	25%	1%	0%	3%	38%	100%
Gemiddeld	**40%**	**23%**	**8%**	**0%**	**1%**	**28%**	**100%**

Bron: VMS, bewerkt door Wageningen Economic Research

Conclusie: visserij-inzet Belgische kust toegenomen sinds introductie puls

Samenvattend is er een verschuiving zichtbaar van de visserij-inzet door Nederlandse kotters (tot maximaal 300 pk) in de periode 2011-2018 vergeleken met de periode 2006-2010 (geen puls). Vanaf 2012 is er een verschuiving zuidwaarts te zien waarbij geconcentreerd voor de Belgische kust op tong werd gevist. Het relatieve aandeel van de Belgische 12-mijlszone op de totale visserij-inzet nam dan ook toe tot gemiddeld 23%, waar die daarvoor (2006-2010) nog 17% was. Daarmee was de Belgische 12-mijlszone, volgend op de Nederlandse kustwateren, van groot belang voor de Nederlandse pulskotters tot maximaal 300 pk. In de laatste twee jaar (2017-2018) werd er meer buiten de 12-mijlszones gevist dan eerder.

Terwijl er na 2015 minder met puls werd gevist in de Franse 12-mijlszone, nam de geringe inzet in de Deense kustzone juist toe. De totale inzet van boomkor, SumWing en puls nam af sinds de introductie van de puls door een kleinere vloot kotters met maximaal 300 pk.

Bijlage

Verantwoording

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van de volgende datasets:

- Bedrijveninformatienet (Wageningen Economic Research)
- VMS Data 2011-2017 (opgewerkt door Wageningen Economic Research)
- Logboekgegevens van het Visserij Registratie en Informatie Systeem (VIRIS) (2011-2017).

Voor een nadere toelichting op deze datasets, zie Methode onder paragraaf 1.3, pagina 7 van het eerder gepubliceerde en bijbehorende rapport: Hoekstra et al. (2018).

Referenties

Hoekstra, F.F.G., K.G. Hamon en J. Op de Weegh, 2018. Vissen in de 12-mijlszone (update); Inclusief 2015-2017 en kotters groter dan 300 pk. Wageningen, Wageningen Economic Research, Rapport 2018-075. 28 blz.; 8 fig.; 5 tab.; 11 ref.

PZC, 2019. Nederland betreurt pulsverbod Frankrijk en België. Provinciale Zeeuwse Courant. https://www.pzc.nl/zeeuws0nieuws/nederland0betreurt0pulsverbod0belgie0en0frankrijk~adb9ce54/, 16 augustus 2019.

Vessel Monitoring through Satellite (VMS). Wageningen Marine Research, IJmuiden. Verwerkt door Wageningen Economic Research.

Visserij in Cijfers, 2019. Wageningen Economic Research: www.visserijincijfers.nl.

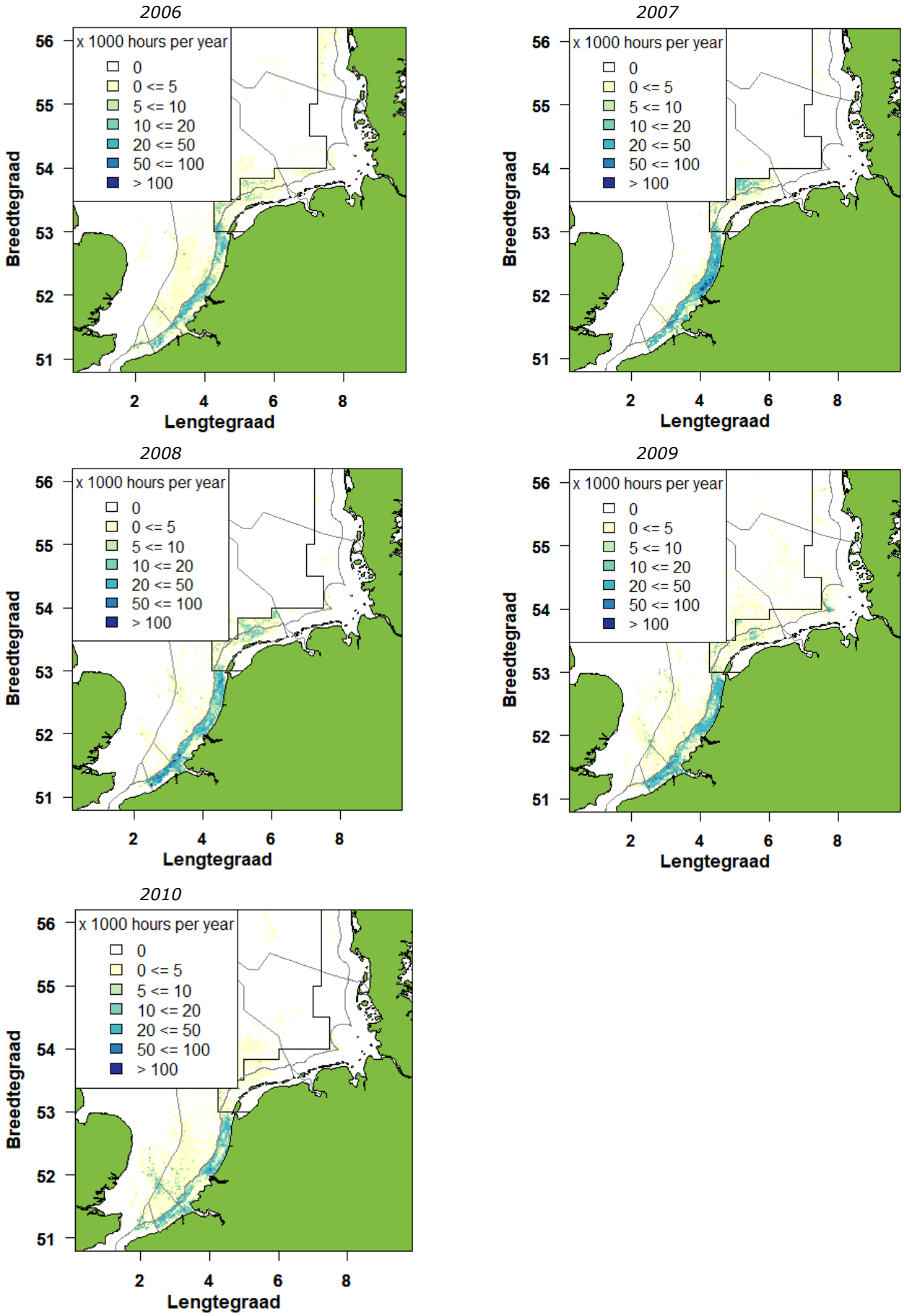
Visserijnieuws, 2019. ILVO: pulsverbod triest. Nummer 34, vrijdag 23 augustus 2019.

Zaalmink, W., F.F.G. Hoekstra, A. Mol en W.J. Strietman, 2018. Sociaal-economische gevolgen van een totaalverbod op pulsvisserij voor de Nederlandse visserijsector. Wageningen, Wageningen Economic Research, Nota 20180044. 36 blz.; 9 fig.; 16 tab.; 13 ref.

Contact
Wageningen Economic Research
Postbus 29703
2502 LS Den Haag
www.wur.nl/economic-research

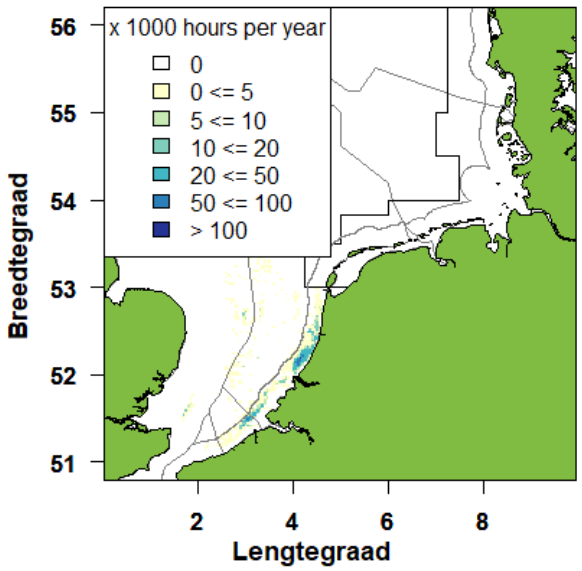
Geert Hoekstra
Economisch onderzoeker
T +31 (0)70 335 8330
E geert.hoekstra@wur.nl

2019-096

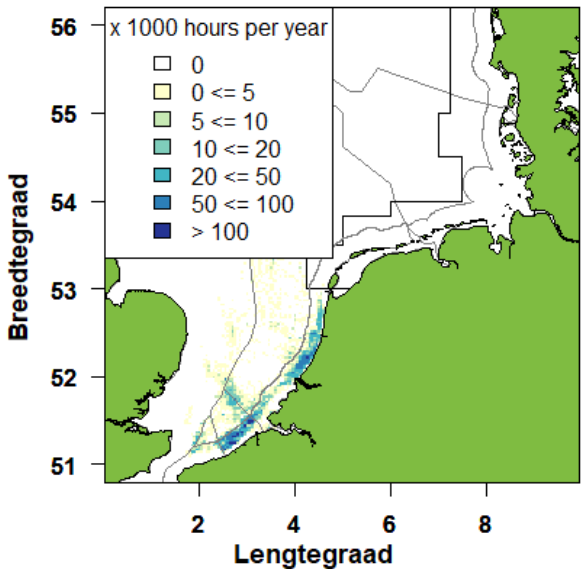

Figuur 1 *Ruimtelijke spreiding Nederlandse (euro)kotters binnen 12-mijlszones in de periode 2006-2010 (vóór introductie puls)*
Bron: VMS, bewerkt door Wageningen Economic Research (2019).

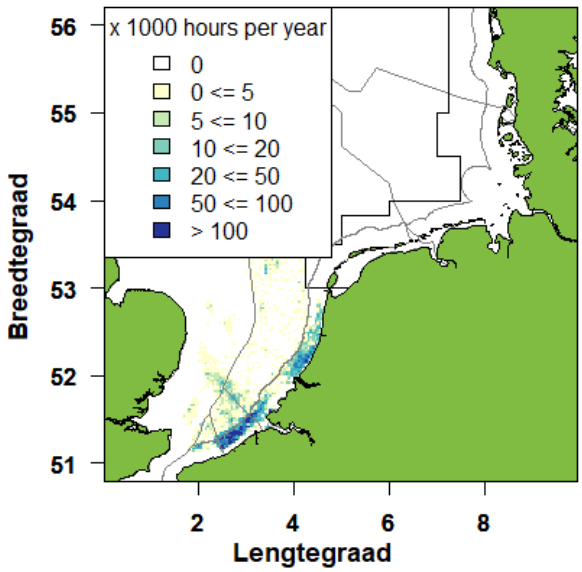
2011

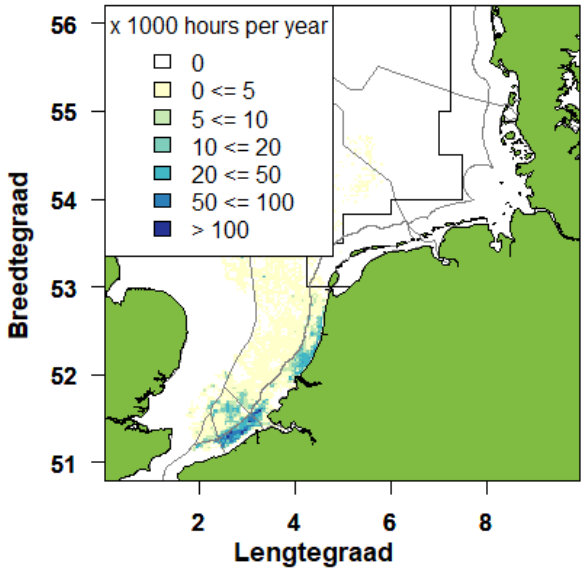
2012

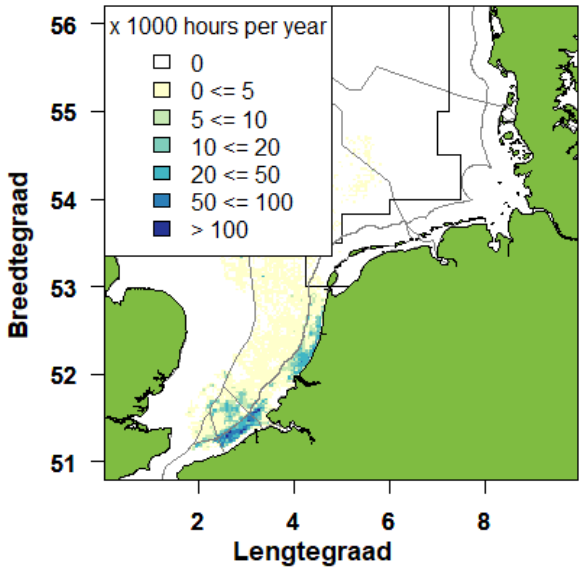
2013

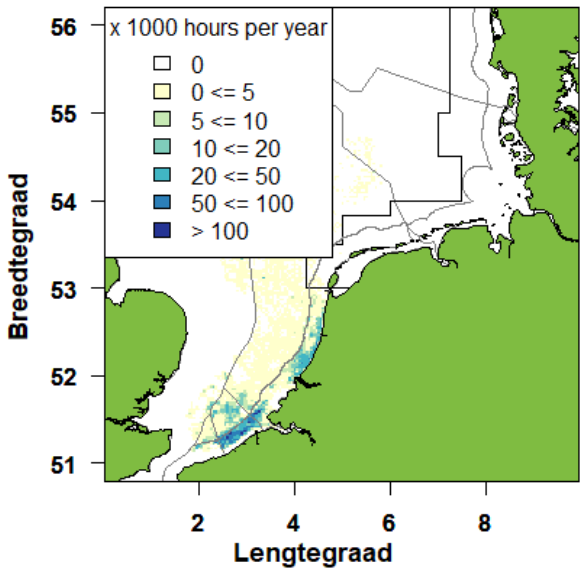
2014

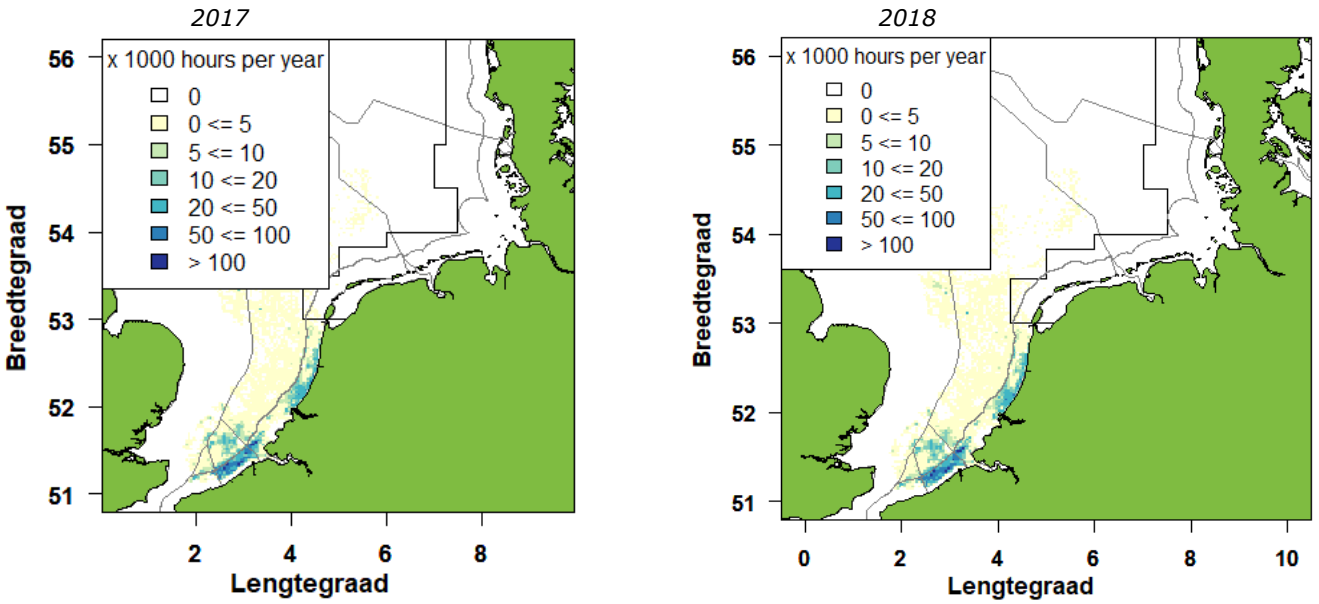

2015

2016

Figuur 2 *Ruimtelijke spreiding Nederlandse (euro)kotters binnen 12-mijlszones in de periode 2011-2018 (sinds introductie puls)*
Bron: VMS, bewerkt door Wageningen Economic Research (2019).